

Bibliotheek voor zelfstudie

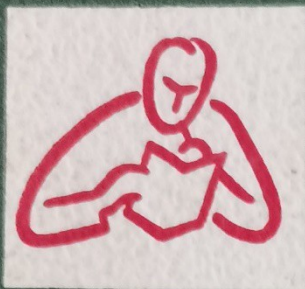
Het vraagstuk van de vakbeweging

Borsjtsjenko, I.

**Lenin en Stalin over de vakbeweging in het
imperialistische tijdperk**

www.MinisterieVanPropaganda.org

BIBLIOTHEEK

VOOR ZELFSTUDIE

HET VRAAGSTUK VAN DE VAKBEWEGING

I. Borsjtsjenko

LENIN EN STALIN
OVER DE
VAKBEWEGING
IN HET
IMPERIALISTISCHE
TIJDPERK

I. BORSJTSJENKO

Lenin en Stalin
over de vakbeweging
in het
imperialistische tijdperk

Lenin en Stalin over de rol van de vakverenigingen in de klassestrijd van het proletariaat en over de leiding van de partij in de vakverenigingen.

Bij de overgang van de 19e naar de 20ste eeuw trad het kapitalisme in een nieuwe, laatste fase van zijn ontwikkeling: in de fase van het imperialisme. De onoverbrugbare kapitalistische tegenstellingen zijn in die periode bijzonder scherp toespitst.

Lenin en Stalin gaven een diepgaande, alzijdige definitie van het imperialisme, dat zij kenschetsten als het kapitalisme in staat van ontbinding. Zij legden het parasitaire karakter van het imperialisme bloot en bewezen, dat het 't stervende kapitalisme is, de vooravond van de proletarische revolutie.

In de periode van het imperialisme neemt de kapitalistische druk en uitbuiting van de arbeiders nog meer toe. Als gevolg daarvan groeit de ontevredenheid in de arbeidersklasse en rijpt het moment voor een revolutionaire uitbarsting. Tegelijkertijd vindt er een toespitsing plaats tussen de imperialistische staten onderling, een toespitsing ontstaan door de strijd om de markten voor ruwe grondstoffen, voor de afzet, voor de belegging van de in het eigen land opgehoopte kapitalen en voor een hernieuwde verdeling van de reeds verdeelde wereld. Deze strijd loopt

onvermijdelijk op imperialistische oorlogen uit, die het imperialisme verzwakken en de revolutie naderbij brengen. Verder verscherpen zich de tegenstellingen tussen de imperialistische staten enerzijds en de volkeren der koloniale en half-koloniale volkeren, die strijd voeren voor hun onafhankelijkheid, anderzijds.

Op grond van een diepgaande analyse van het imperialisme legde Lenin de wetten bloot, welke aan dit stadium der kapitalistische ontwikkeling eigen zijn, stelde hij het ongelijkmatige en sprongsgewijze karakter dier ontwikkeling vast en plaatste hij de mogelijkheid van een overwinning van het socialisme in één land afzonderlijk op een wetenschappelijke basis.

De periode die ligt tussen Marx en Engels enerzijds en Lenin en Stalin anderzijds was de periode van de heerschappij van het opportunisme in de moderne arbeidersbeweging, uitgaande van de Tweede Internationale. Het kapitalisme ontwikkelde zich in die tijd betrekkelijk rustig en de catastrofale tegenstellingen van het imperialisme hadden zich nog niet met volle klaarheid geopenbaard. Dat waren de jaren van de bloei der legale, vreedzame, parlementaire strijdvormen, toen „de partijen van de Tweede Internationale vet werden en niet ernstig aan de revolutie, noch aan de dictatuur van het

proletariaat, noch aan de revolutionaire opvoeding van de massa's wilden denken." (Stalin: „Vraagstukken van het Leninisme".) Het imperialisme schiep een gunstige economische basis voor het opportunisme. Met behulp van de enorme winsten, verkregen uit de roof in de koloniën en door de uitbuiting van de volkeren der koloniale en afhankelijke gebieden, kochten de kapitalisten de topleiding der arbeidersklasse om en wisten zij door ruime beloningen de opportunistische leiders der arbeiderspartijen en vakverenigingen op hun hand te krijgen. Lenin karakteriseerde het opportunisme als een verbond van de topleiding der arbeidersklasse met de bourgeoisie, gericht tegen de wezenlijke belangen van de arbeiders, met als doel de ideologische ontwapening van het proletariaat en de versterking van de heerschappij van het kapitaal. De sociaal-opportunisten hebben voor goed het marxisme verraden en werden zijn ergste vijanden. Zij bedrogen en bedriegen de volksmassa's door middel van leugenachtige demagogische leuzen, door de „arbeidsvrede" te prediken en door de arbeiders af te houden van de revolutionaire strijd.

In het tijdperk van het imperialisme verplaatste het centrum van de revolutionaire beweging zich naar Rusland. Lenin en Stalin, die een onverzoenlijke strijd voerden tegen

de opportunisten en verraders van diverse pluimage, hieven de vaan van het revolutionaire marxisme hoog. Zij werkten de theorie en de tactiek van het marxisme uit onder de nieuwe historische verhoudingen: onder de verhoudingen van het imperialisme en schiepen een strijdvaardige, revolutionaire, marxistische partij van een nieuw type, de partij van het leninisme.

„Het leninisme”, schreef Stalin in „Vraagstukken van het leninisme”, „is het marxisme van het tijdperk van het imperialisme en van de proletarische revolutie. Of juist: het leninisme is de theorie en de tactiek van de proletarische revolutie in het algemeen en de theorie en de tactiek van de dictatuur van het proletariaat in het bijzonder.”

Het leninisme leert, dat de partij het aanvoerende, bewuste, georganiseerde detachement der arbeidersklasse is, de hoogste vorm van klasse-organisatie van het proletariaat, groepen om al zijn andere organisaties te leiden. De leer van Lenin-Stalin omtrent de partij als hoogste vorm van klasse-organisatie van het proletariaat was het uitgangspunt voor het bepalen van de wederkerige verhouding tussen de partij en de vakverenigingen. In de werken van Lenin en Stalin wordt herhaaldelijk de nadruk gelegd op de noodzake-

lijkheid van het ideologische leiding geven door de partij aan de vakverenigingen, als een beslissende voorwaarde voor een succesvolle strijd van de arbeidersklasse tegen de kapitalistische uitbuiting en het kapitalistische stelsel in zijn geheel, voor de overwinning van de proletarische revolutie, voor de vestiging van het socialisme.

Reeds in 1902 bracht Lenin in zijn boek: „Wat te doen?“, dat diende als ideologische voorbereiding voor de bolsjewistische partij, vernietigende slagen toe aan de „economisten“, die de revolutionaire strijd van de arbeidersklasse en de leidende rol van de partij in deze strijd afwezen en meenden, dat de arbeiders slechts voor hun meest voor de hand liggende economische belangen dienden te strijden (voor verhoging van het arbeidsloon, verbetering van de arbeidsvoorwaarden, e.d.). Als vertegenwoordigers van een der varianten van het West-Europese revisionisme, n.l. van het Bernsteinisme, werd het spontane karakter der arbeidersbeweging door de „economisten“ steeds naar voren gebracht en waren zij tegenstanders van het doordringen dier beweging met het socialistisch bewustzijn.

Lenin en Stalin hebben het burgerlijke, opportunistische wezen van het „economisme“ blootgelegd en er op gewezen dat de economische strijd van de arbeiders tegen de

afzonderlijke kapitalisten, zonder meer, dus niet verbonden met de algemene politieke strijd der arbeidersklasse tegen het gehele kapitalistische stelsel, niets anders dan een „trade-unionistische" strijd is. Spontaneïteit in de arbeidersbeweging voert onvermijdelijk tot het trade-unionisme, dat neerkomt op een ideologische onderwerping der arbeidersbeweging aan de belangen der bourgeoisie.

„Onze plicht", schreef kameraad Stalin, „onze plicht als sociaal-democraten is het, de spontane beweging der arbeiders op de trade-unionistische weg te stuiten en haar te brengen op de weg der sociaal-democratie. Onze plicht is het deze beweging te doordringen met het sociaal-democratisch bewustzijn en de leidende krachten der arbeidersklasse in één gecentraliseerde partij te verenigen. Onze taak is het, altijd aan het hoofd der beweging te gaan . . ." (Verzamelde werken, Deel I.)

De historische verdienste van Lenin en Stalin bestaan daarin, dat zij het „economisme" vernietigd en de arbeidersbeweging van Rusland gebracht hebben op de enige revolutionaire weg. Hun werken, die gericht waren tegen de „economisten", hadden een grote internationale betekenis. Zij ondermijnden de positie van het internationale opportunisme en wapenden de revolutionairen in het

buitenland met een machtig, ideologisch wapen.

De enorme ervaring, opgedaan tijdens de ontwikkeling der arbeidersbeweging in Rusland en in de landen van West-Europa samenvattend, bepaalde Lenin in zijn boek „Wat te doen?” de rol en de plaats der vakverenigingen in de klassenstrijd van het proletariaat, de beginselen van hun organisatorische bouw en de taken der vakverenigingen onder de verhoudingen van het imperialisme.

Volgens Lenin moeten de vakverenigingen brede massa-organisaties van het proletariaat zijn, toegankelijk niet slechts voor bepaalde, toonaangevende arbeidersgroepen maar ook voor de meer achtergebleven arbeiders.

„Laat aan de vakbond”, schreef Lenin, „iedere arbeider deelnemen, die begrip heeft voor de noodzakelijkheid van aaneensluiting in de strijd tegen de ondernemers en de regering. Het eigenlijke doel der vakbonden zou onbereikbaar zijn indien zij niet al diegenen in zich zouden verenigen, die toegankelijk zijn, zij het slechts voor dat ene, elementaire begrip. indien deze vakbonden niet zeer brede organisaties zouden zijn.” (Lenin: „Verzamelde Werken”, Deel IV.)

Onder de verhoudingen van de tsaristische alleenheerschappij was het niet mogelijk officiële vakverenigingen te stichten, met hun

verkozen organen, contributiestelsels, e.d., daar dit voor de tsaristische speurhonden het afrekenen met de arbeiders zou hebben vergemakkelijkt. Zolang de arbeidersklasse geen politieke vrijheden had bereikt, konden de vakverenigingen niet volkomen legaal worden.

Onder die verhoudingen, schreef W. L. Lenin, moet men geheime, eenvoudig in elkaar gezette vakorganisaties vormen, die, onder leiding van ervaren en in de strijd geharde arbeiders, verbonden met de organisaties der revolutionairen, bij de meest brede samenwerking der massa's toch in staat zouden zijn alle functies van de vakorganisaties te vervullen.

Met het doel om weerstand te bieden aan de kapitalisten, die zich verenigden voor de strijd tegen de arbeidersbeweging, achtte Lenin de schepping niet slechts van plaatselijke, maar ook van landelijke, Russische vakorganisaties noodzakelijk en hij eiste dat de partij de leiding dier organisaties op zich zou nemen.

De vormen en de methoden van arbeid van iedere organisatie dienden te worden bepaald door die taken, die ze had op te lossen. Zo moest de partij in de eerste plaats de beroepsrevolutionairen (d.w.z. de mensen, die hun hele leven in dienst stellen van de revolutionaire activiteit in zich verenigen). Deze organisaties moesten niet zeer breed en zoveel

mogelijk illegaal zijn. Daarentegen moesten de organisaties van de brede massa's der arbeiders, naar Lenin aantoonde, vakorganisaties zijn, die zo breed mogelijk en zo veel mogelijk legaal waren.

Dit zijn de voornaamste stellingen omtrent de vakverenigingen, door Lenin in zijn boek „Wat te doen?“ uitgewerkt.

Van de eerste dagen van het ontstaan der vakvereniging in Rusland af hebben Leninen Stalin een hardnekkige strijd gevoerd voor de ideologische leiding der partij in de vakorganisaties. Zij eisten van de leden der partij een actief deelnemen aan het werk der vakbonden.

„Voor de Russische sociaal-democratie is het belangrijk, dat zij van het begin af aan een juist begrip toont voor de vakorganisaties, om op dat terrein al dadelijk de traditie van het sociaal-democratisch beginsel te grondvesten en te zorgen voor sociaal-democratische deelneming en sociaal-democratische leiding“, schreef Lenin. („Verzamelde Werken“, Deel VIII.)

Kameraad Stalin heeft in zijn werk „De Klassenstrijd“ op overtuigende wijze de noodzakelijkheid bewezen van de ideologische leiding der partij in de vakorganisaties. De vakorganisaties, schreef hij, zijn onpartijdig en neutraal alleen in financieel en organisatorisch

opzicht, d.w.z. zij hebben hun eigen kassen, hun eigen leidende organen, zij houden hun eigen congressen, enz. In ideologisch opzicht echter moeten de vakorganisaties noodwendig onder de leiding van die partij staan, die de klassebelangen van het proletariaat verdedigt en die het leidt naar de politieke heerschappij, naar de socialistische revolutie.

Kenmerken van het ontstaan en van de ontwikkeling der vakorganisaties in Rusland.

Later dan de andere landen van Europa sloeg Rusland de weg van de kapitalistische ontwikkeling in. De overblijfselen van de feo dale verhoudingen remden dit proces, dat de toch reeds ondragelijke last, die op de arbeiders en boeren rustte, nog verzwaarde. Niettemin ontwikkelde zich het kapitalisme in Rusland snel en met deze ontwikkeling groeide ook de arbeidersklasse.

Van grote betekenis voor de ontwikkeling der Russische arbeidersklasse en voor de vorming van haar klassebewustzijn was de sterke concentratie van de Russische industrie. Niet minder dan 54% van alle arbeiders werkte in ondernemingen met een bezetting van meer dan 500 man, terwijl dit percentage in de Ver. Staten de 33 niet te boven ging. „*Het is nauwelijks nodig aan te tonen,*

dat alleen reeds deze omstandigheid bij het aanwezig .zijn van zulk 'n revolutionnaire partij als de partij der bolsjewisten de arbeidersklasse van Rusland veranderde in de grootste kracht van het politieke leven van het land." (Stalin: „Vraagstukken van het leninisme".)

De vakverenigingen ontstonden in Rusland op een tijdstip, toen de arbeidersklasse onder de leiding van de bolsjewistische partij reeds de grote weg van de revolutionaire strijd met de bourgeoisie en de autocratie had ingeslagen en toen zij in die strijd een rijke ervaring had opgedaan.

Anders dan de vakorganisaties in het Westen, die lang voor het tot stand komen der politieke partijen waren ontstaan, ontstonden de Russische vakverenigingen na de partij en onder leiding van de partij.

„De vakbonden en partijen in het Westen", zei kameraad Stalin, „zijn iets anders dan de vakbonden en de partijen bij ons in Rusland. De wederkerige verhoudingen tussen vakorganisaties en partijen in het Westen zijn in de oerste verte niet dezelfde als die, welke zich bij ons in Rusland hebben gevormd. De vakorganisaties ver schenen bij ons na de partij en groepeer den zich om de partij van de arbeiders klasse" („Verzamelde Werken", Deel VII).

Onder de verhoudingen van het politieregim in het tsaristische Rusland was het de arbeiders verboden organisaties, welke dan ook, in het leven te roepen. De arbeiders werden beroofd van de meest elementaire burgerrechten. Het was hun niet toegestaan hun gedachten te uiten, bijeen te komen en gemeenschappelijk hun noden te bespreken. De kleinste overtredingen van deze verbodsbepalingen werden door de overheid streng gestraft.

Dit verklaart mede waarom in Rusland, in tegenstelling tot andere landen, de vakverenigingen later ontstonden dan de partij der arbeidersklasse. De partij, die de meest bewuste en actiefste arbeiders in zich verenigde, werd georganiseerd en handelde in het diepste geheim, terwijl voor de schepping van de vakorganisaties, die niet alleen de actieve, maar ook de minder klassebewuste arbeiders moesten omvatten, democratische vrijheden nodig waren, welke in Rusland ontbraken.

Alleen de revolutionaire situatie van 1905 verschafte de arbeiders de gelegenheid om, in weerwil van het verbod der tsaristische regering, in Petersburg, Moskou en andere steden de eerste organisaties te vormen. De massale verschijning van vakorganisaties dateert uit de periode der algemene werkstaking van October 1905.

„ ..in Rusland", schreef Lenin, „waren nog nooit zoveel arbeidersvakbonden verschenen als in die dagen" (Lenin: „Verzamelde Werken", Deel IX).

De directe initiatiefnemers en organisatoren van de vakverenigingen waren de bolsjewisten. Het ontstaan en de ontwikkeling der vakorganisaties in Rusland is onmiddellijk verbonden met de naam van kameraad Stalin en met de namen van zulke vooraanstaande leiders der bolsjewistische partij als Worosjilow, Kalinin, Dzierzjinski, Froenze, Sjwernik, e.a.

Onder leiding van kameraad Stalin konden de arbeiders in de petroleum-industrie van Bakoe, nog v66r de vorming van hun vakbond en als resultaat van een machtige stakingsactie, in het jaar 1904 met hun werkgevers de eerste collectieve arbeidsovereenkomst in Rusland afsluiten. De activiteit van de kort daarop opgerichte vakbond der arbeiders van de petroleumindustrie van Bakoe stond onder de directe leiding van kameraad Stalin; het is een van de oudste, strijdbare vakbonden, beroemd om zijn revolutionaire tradities. Deze vakorganisatie stond bij de werkers dermate in aanzien, dat de ondernemers wel genoodzaakt waren rekening met haar te houden.

Wij hebben hen genoodzaakt", schreef

kameraad Stalin, „*de leidende betekenis der Vakorganisaties te erkennen.*” („Verzamelde Werken”, Deel II).

De door de bolsjewisten geleide vakorganisaties ontvouwden een brede werkzaamheid voor de revolutionaire opvoeding der massa. Zij stonden aan het hoofd der stakingen, hielpen de arbeiders hun eisen uit te werken, voerden uit hun naam besprekingen met de ondernemers en vestigden in de stakers het vertrouwen op de overwinning. Geen vervol gingen van de kant der tsaristische machthebbers konden deze bruisende activiteit der arbeidersorganisaties verstikken.

Een belangrijke bijzonderheid van onze vakorganisaties is daarin gelegen, dat zij niet onder overwegend vreedzame verhoudingen ontstonden, zoals in West-Europa, maar in de „Sturm und Drangperiode” der revolutie van 1905. Zij ontstonden uit de stakingsbeweging der arbeidersklasse en vonden hun allereerste begin in zulke strijdorganisaties als de stakingscomité's.

De Russische vakbonden onderscheidden zich van die van het Westen tevens door hun organisatorische bouw. Terwijl in het Westen de vakverenigingen als regel gevormd werden volgens het fabrieks- en beroepsprincipe — waardoor verbrokkeling ontstond in de arbeidersbeweging, die gevangen zat in het enge „gildenbelang” ontstonden in

Rusland, naast soortgelijke vakorganisaties (voor welke de mensjewiki uit alle macht vochten) reeds dadelijk ook bedrijfsbonden.

De bolsjewisten hechtten een grote betekenis aan de organisatorische grondslag, waarop de vakverenigingen werden opgebouwd. Daar, waar bolsjewisten in de leiding zaten, werden de vakorganisaties volgens het bedrijfsbeginsel georganiseerd.

„Dat type van organisatie”, schreef kameraad Stalin over de vakbonden van 1909, „dat de strijd voert op een wijze waardoor de staking ondoelmatig wordt, b.v. door de werktuigkundigen toe te maken van de arbeiders, die direct bij de petroleumwinning betrokken zijn . . . het beginsel der vakorganisaties naar de beroepen, is reeds lang door de Bakoesse praktijk verworpen.” („Verzamelde Werken”, Deel II).

Van grote betekenis voor de ontwikkeling der vakbeweging in Rusland was het tot stand komen, in 1905, van verbindingsorganen tussen de vakbonden (Centrale Bureaux) en de vereniging der vakorganisaties in een Russisch verbond van vakverenigingen. De eerste conferenties van vakbonden werden bijeengeroepen door de bonden van metaalarbeiders, textielarbeiders, typografen en een aantal andere. Men begon met de voorbereiding voor het houden van het eerste algemeen

Russische congres van vakverenigingen. Tot dit doel vonden twee landelijke conferenties plaats, de eerste in September—October 1905, te Moskou en de tweede in Februari 1906 te Petersburg. Echter, alle pogingen tot het houden van een algemeen vakverenigingscongres mislukten, daar na de nederlaag van de eerste Russische revolutie de langdurige periode van felle reactie onder Stolypin begon.

Van de eerste dagen van het tot stand komen der vakverenigingen in Rusland af beijverde de tsaristische regering zich om ze voor het bestaande stelsel onschadelijk te maken. De door de Kroonraad Op 4 Maart 1906 aangenomen „tijdelijke richtlijnen omtrent de vakbonden" hadden ten doel de vakorganisaties aan de belangen der bourgeoisie te onderwerpen. In een memorie van toelichting van de Kroonraad op de „richtlijn" werd onomwonden verklaard, dat de vakverenigingen de onder de arbeiders bestaande „verlei ding om af te wijken naar de politieke richting" moesten remmen. Het betrof hier in feite een politionele maatregel, die de activiteit der vakverenigingen wilde beperken binnen het raam van kassen voor wederzijds hulpbetoon. Het werd aan de vakorganisaties rondweg verboden, enigerlei economische strijd te voeren ter verdediging van de belangen der arbeiders.

De officiële registratie der vakverenigingen werd buitengewoon bemoeilijkt en daaraan werden bijna onoverkomelijke hinderpalen in de weg gelegd. Maar ook die bonden, die er eindelijk in waren geslaagd zich te laten registreren, konden geen stap doen zonder door de autoriteiten te worden achtervolgd; zij bevonden zich onder streng politietoezicht en werden bij de geringste aanleiding onmiddellijk ontbonden.

Nochtans waren geen van de maatregelen van de tsaristische regering, gericht tegen de vakverenigingen, in staat hun activiteit en ontwikkeling als revolutionaire strijdorganisaties van de arbeidersklasse, geleid door de bolsjewistische partij, te stuiten.

De strijd der bolsjewisten tegen de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen.

Om de leiding der vakorganisaties, de verandering van de vakbonden tot waarachtige, revolutionaire strijdorganisaties van de arbeidersklasse, tot steunpunten van de partij in de massa's hebben Lenin en Stalin een onverzoenlijke en hardnekkige strijd gevoerd tegen de mensjewiki en overige aan de arbeidersklasse vijandige partij-groeperingen.

De mensjewiki, die de rechtstreekse vertegenwoordigers der bourgeoisie in de Russische

arbeidersbeweging waren, dreven de vakverenigingen de weg van het trade-unionisme op. Zij streefden er naar de werkzaamheid der vakbonden te beperken tot de enge vakbelangen, om ze volkomen onschadelijk te maken voor het kapitalisme. Toen zij eenmaal deze verraderlijke weg hadden ingeslagen, hebben de mensjewiki in de eerste plaats getracht de vakverenigingen van de bolsjewistische partij los te maken. Tot dat doel propageerden zij het beproefde wapen van de West-Europese opportunisten, de burgerlijke theorie van de „neutraliteit" der vakorganisaties.

Reeds in 1905 heeft Lenin, in zijn boek „Tweeërlei tactiek der sociaaldemocraten in de democratische revolutie", dat evenals „Wat te doen?" als politieke voorbereiding voor de bolsjewistische partij diende, het opportunisme der mensjewiki in de arbeiders en vakbeweging aan de kaak gesteld.

Een nieuwe, vernietigende slag bracht Lenin de mensjewiki toe in zijn werk: „De neutraliteit van de vakorganisaties". Lenin legde grondig het burgerlijke, contrarevolutionaire wezen der theorie van de „neutraliteit" der vakverenigingen bloot. Hij toonde aan, dat deze theorie door en door vijandig was aan de belangen der arbeidersklasse, dat zij het klassebewustzijn afstompte, ten bate van de kapitalisten en dat zij het proletariaat

van de revolutionaire strijd afleidt.

„De klassebelangen van de bourgeoisie verwekken onvermijdelijk het streven om de vakbonden te beperken tot kleine, enge werkzaamheden binnen het terrein van het bestaande stelsel en ze van iedere verbinding met het socialisme verre te houden; de theorie van de neutraliteit is een ideologische verdoezeling van dit burgerlijke streven" (Lenin: „Verzamelde Werken", Deel XII).

Terwijl zij hun voornaamste aanval richtten op de mensjewiki en hun pogingen om de vakverenigingen van de partijleiding los te maken, keerden Lenin en Stalin zich tegelijkertijd tegen de foutieve opvatting, die bij sommige werkers in de partij had post gevat om de partij met de vakorganisaties te vereenzelvigen en om de vakorganisaties te veranderen in gewone partijorganen, brede lagen der arbeiders weerhield tot de vakorganisaties toe te treden. Op dit foutieve standpunt stond in 1905 met name de commissie uit de Russische S.D.A.P. te Saratow, die „Statuten voor de sociaaldemocratische vakbond" had uitgewerkt. In opdracht van W. I. Lenin verscheen toen in het bolsjewistische orgaan „De Proletariër", een kritisch artikel van W.W. Worowski naar aanleiding van de statuten van Saratow, waarin het

streven, om partij-vakbonden te stichten, scherp werd veroordeeld.

Tegelijkertijd voerde kameraad Stalin in Transkaukasië strijd tegen de opvatting om nationale partij-vakbonden te vormen. In een artikel „De vakverenigingen te Tiflis”, geschreven in 1906, toonde kameraad Stalin aan waarheen een dergelijke politiek leidde.

„Wat betekenen”, schreef hij, „partijvakbonden? Dat betekent voor alles dat leden van verschillende partijen zich in verschillende vakorganisaties moeten verenigen: de federalisten, de Dasjnaken, de Georgiërs, de Armeniërs, enz. elke groep in zijn eigen vakbond. Terwijl de werkgevers Georgiërs, de Armeniërs, enz. elke groep in één bond verenigen, geeft men ons de raad in verschillende groepen uiteen te vallen en onze eenheid te ondermijnen . . . De partij-vakbonden maken de kloof tussen bewuste arbeiders en onbewuste arbeiders slechts dieper” (J. Stalin: citaat uit het boek van L. Beria „Het vraagstuk der geschiedenis van de bolsjewistische organisaties in Transkaukasië”).

Na de nederlaag van de revolutie der jaren 1905—1907 begonnen de zwarte jaren der Stolypinse reactie. De bolsjewisten waren daarbij het voorwerp van een bijzonder

heftige achtervolging. De bolsjewistische partij werd genoodzaakt diep in het geheim te werken. Tal van vakverenigingen werden ontbonden, terwijl de vakbondspropagandisten en vakbondsleiders in de gevangenissen werden geworpen of tot dwangarbeid werden veroordeeld.

Maar desniettemin bleven de vakbonden voortbestaan, deels legaal, deels illegaal, onder de meest verschillende vormen en benamingen. Zij zetten hun arbeid voort, waarbij zij de partij hielpen haar banden met brede massa's der arbeidersklasse te versterken en de bolsjewistische tactiek van het verbinden der illegale strijdvormen met de legale te verwezenlijken.

In die moeilijke periode van verval der revolutionaire beweging stelden de bolsjewisten onbarmhartig het verraad der z.g. likwidatoren aan de kaak, die streefden naar de vernietiging der illegale revolutionaire partij van de arbeidersklasse en naar haar aanpassing aan de voorwaarden der Stolypinse reactie. Een soortgelijke capitulatie-politiek voerden de likwidatoren ook ten opzichte van de massa-organisaties der arbeidersklasse, in de eerste plaats tegen de vakverenigingen.

De strijd tegen de likwidatoren voltooide de overwinning der bolsjewisten. Iedere dag werden de arbeiders meer overtuigd van het

door hen gepleegde verraad en zij verdreven hen uit de leiding hunner organisaties.

Met nog meer succes verdrongen de bolsjewisten de likwidatoren uit de vakverenigingen in de dagen van opbloei der arbeidersbeweging vóór de eerste wereldoorlog.

„Doordat zij op kundige wijze het illegale met het legale werk verbonden, veroverden de bolsjewiki in de beide hoofdsteden de meerderheid in de vakverenigingen". (Geschiedenis van de Communistische Partij der Sowjet-Unie (bolsjewiki) bladz. 187, uitgave Pegasus 1950.)

De vakverenigingen in de periode van Februari tot October.

De stormachtige groei van de vakorganisaties begon na de overwinning van de burgerlijk-democratische revolutie in Februari 1917. In de loop der eerste maanden bereikte het aantal vakorganisaties in het land de twee duizend en hun ledental kwam tot dicht bij de anderhalf miljoen.

De periode van Februari tot October 1917 was de periode van de strijd der bolsjewisten om de massa's, voor de versterking van hun invloed op de arbeidersklasse en op brede lagen van de werkers, de periode van voor bereiding tot de grote Socialistische Octoberrevolutie.

Nadat zij in ware massa-organisaties van de arbeiders waren veranderd, werden de vakverenigingen het centrum, dat de rijen der arbeidersklasse verenigde en hecht aaneensloot. Juist daarom voerden de bolsjewisten een hardnekkige en dagelijkse strijd tegen de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen, die tot de leiding van de vakorganisaties waren doorgedrongen en die daar als een splijtzwam werkten, waarvan de arbeidersbeweging zo spoedig mogelijk moest worden bevrijd.

Tegelijk met de vakverenigingen ontstonden in die tijd op de ondernemingen nieuwe organisaties der arbeidersklasse: de comité's voor de fabrieken en werkplaatsen, welke direct in de vergaderingen der arbeiders werden gekozen.

Deze comité's verwezenlijkten de door de bolsjewisten naar voren gebrachte leuze om de ondernemingen onder de contrôle der arbeiders te plaatsen. Zij beschermden de inventaris van de fabrieken en werkplaatsen voor leegplundering, voerden strijd tegen de sabotage der ondernemers, organiseerden de ononderbroken arbeid der bedrijven, voerden tegen de wettelijke bepalingen de 8-urige werkdag in, verkregen verhoging van de arbeidslonen, etc.

De bolsjewisten, die onder de leiding van Lenin en Stalin een geweldige en dagelijkse

strijd voerden onder de massa's en die er in slaagden de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen uit de leiding der vakbonden te verdringen, brachten met succes deze massa's aan hun zijde en veranderden de fabriekscomité's alsmede de vakverenigingen in hechte steunpunten van de bolsjewistische partij in de arbeidersklasse. De door de bolsjewisten aangevoerde fabriekscomité's en vakbonden namen actief deel aan de voorbereiding en doorvoering van de grote Socialistische Octoberrevolutie.

De leiders der bolsjewistische partij hebben de nadruk gelegd op de revolutionaire rol van de vakorganisaties gedurende het tijdvak van Februari tot October 1917.

„De ware vakverenigingen ontstonden bij ons pas na Februari 1917”, schreef kameraad Stalin. „Reeds vóór October hadden wij goed geformeerde vakbonden, die onder de arbeiders een enorm aanzien genoten. Reeds toen zei Lenin, dat zonder zulke steunpunten als de vakbonden de dictatuur van het proletariaat n6ch veroverd, n6ch behouden kan worden.” (J. Stalin: Verzamelde Werken, Deel VII).

Nadat in Rusland de grote Socialistische Octoberrevolutie had gezegevierd was de

wereld in twee kampen verdeeld: het kamp van het socialisme en de democratie, onder leiding van de Sowjet Unie, enerzijds en het kamp van het imperialisme en de reactie anderzijds.

Terwijl de imperialistische tegenstellingen zich iedere dag toespitsten, groeiden de krachten in het vooruitstrevende, democratische kamp. In het Westen ontstonden communistische partijen, die vaste vorm aannamen en sterker werden. Zij stonden voor vraagstukken, die door de zegevierende, socialistische revolutie in Rusland reeds waren opgelost.

In de zomer van 1920 schreef Wladimir Iljitsj Lenin zijn boek „De Linkse Stroming, een Kinderziekte van het Communisme”, waarin hij op heldere en overtuigende wijze de internationale betekenis van de Octoberrevolutie aangetoond heeft, d.w.z. „*de historische onvermijdelijkheid van de herhaling op internationale schaal van datgene, wat bij ons heeft plaats gehad*” („De Linkse Stroming”, pag. 3, Pegasus 1952).

Het Russische voorbeeld, schreef Wladimir Iljitsj, toont aan alle landen de voornaamste trekken van hun onvermijdelijke en niet ver verwijderde toekomst. De taak der communisten in het buitenland bestond daarin, om, na een juiste en diepgaande ontleding van de situatie en de concrete voorwaarden der arbeidersbeweging in ieder land onze ervaring in hun eigen omstandigheden te benutten.

Het boek keerde zich met alle scherpheid tegen dat deel der leden van de communistische partijen in het Westen, die, achter de dekmantel van de „linkse" frase, weigerden in de vakbonden te werken. „Weg uit de vakorganisaties", was een der moderne leuzen van de „linksen".

Lenin heeft het schadelijke en het foutieve van deze leuze aangetoond. De kracht der communistische partijen wortelt in haar verbindingen met de massa's. Daarom moeten de communisten daar zijn, waar de massa's zijn. De weigering om in de reactionaire vakbonden te werken, speelde de bourgeoisie slechts in de kaart. Zij hield in, dat de partij van de arbeidersklasse werd losgescheurd, bemoeilijkte de opvoeding der massa in de geest van een onverzoenlijke klassenstrijd en belemmerde de groei der communistische partijen:

„Niet in de reactionaire vakverenigingen te werken", schreef Lenin, „betekent: de onvoldoende ontwikkelde of achterlijke arbeidersmassa's overlaten aan de invloed van de reactionaire leiders, van de agenten der bourgeoisie, van de arbeiders-aristocraten of „verburgerlijkte arbeiders" („De Linkse Stroming", pag. 38, uitgave Pegasus, 1952).

De taak om de massa's voor zich te winnen met behulp der vakorganisaties nam een der

eerste plaatsen in onder de strijdtaken der communistische partijen in de kapitalistische landen.

Het boek van Lenin „De Linkse Stroming, een Kinderziekte van het Communisme" is een diepgaande, marxistische samenvatting van de meest rijke revolutionaire ervaring in Rusland opgedaan en bevat een geniale ontleding van de ontwikkeling der communistische beweging in West-Europa na de eerste wereldoorlog. Het heeft een buitengewoon belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling der internationale, revolutionaire arbeidersbeweging, in de bolsjewisering en de versterking der communistische partijen in West Europa.

Kameraad Stalin heeft de leninistische lijn standvastig en consequent doorgevoerd. In 1925 heeft hij de „linksen" wegens hun onwil om in de vakverenigingen te werken onbarmhartig geeseld.

„Niemand kan de communistische beweging in het Westen zo schaden", schreef kameraad Stalin, „als deze communisten en hun gelijken" (Verzamelde Werken, pagina 105).

Kameraad Stalin stelde de communisten in het buitenland tot taak in de vakverenigingen te gaan, hierin taai en volhardend te werken, op niets ontziende wijze het verraad

van de rechtse socialisten en reformistische leiders der vakbonden bloot te leggen en hun verwijdering uit de leiding der vakbeweging na te streven. Dit is de meest juiste weg Voor de versterking van de invloed en het gezag der partij, voor de groei van haar gelederen. Kameraad Stalin schreef:

„De kracht der sociaal-reformisten in de arbeidersbeweging bestaat niet slechts en zelfs niet in de eerste plaats daarin, dat zij de sociaaldemocratische partij tot huij beschikking hebben, doch in hoofdzaak daarin, dat zij steunen op de arbeiders-vak bonden. Men behoeft hun deze steun slechts te ontnemen en dan hangen ze in de lucht" (Verzamelde Werken, Deel VII).

Na de tweede wereldoorlog heeft zich de algemene crisis van het kapitalisme verder verdiept. De onoplosbare tegenstellingen van het kapitalistische stelsel, waaruit een reeks landen in Oost- en Zuid-Oost zijn weggevallen, hebben zich nog scherper afgetekend. In het democratische kamp staat men sterker, is het bewustzijn der arbeiders gestegen en is het aantal der communistische partijen, welker gezag onder de massa's voortdurend groeit, toegenomen.

De gedachte van de internationale arbeiderseenheid vond haar belichaming in de oprichting van het Wereldverbond van

Vakverenigingen, dat meer dan 70 miljoen arbeiders der gehele wereld in zich verenigt en een geweldige rol speelt in de strijd tegen de aanvallen van de imperialistische reactie, tegen de aanstichters van een nieuwe oorlog, voor de vrede, de vrijheid, de democratie en de nationale onafhankelijkheid, voor de verhoging van het levenspeil der massa's.

In een reeks kapitalistische landen vond een sterke aaneensluiting van vakverenigingen plaats, die de meerderheid der georganiseerde arbeiders omvatten en met succes de woedende druk der reactie weerstaan (de C.G.T. in Frankrijk, de Algemene Italiaanse Arbeidsfederatie, e.a.).

De groei der arbeidersbeweging na de oorlog betekent een bedreiging voor de heerschappij van de kapitalistische monopolies. Terwijl zij al hun krachten en middelen voor de verwezenlijking van hun expansionistische doeleinden mobiliseren, trachten de imperialistische leiders de eenheid van de arbeidersbeweging te breken. Daarbij maken zij van rechtse socialisten van het type Attlee en Bevin, Blum, Saragat en Schumacher gebruik als hun betrouwbare agenten. De afvalligen der arbeidersbeweging, alle mogelijke reformistische, katholieke en overige vakbondsleiders, die definitief de zijde van de imperialisten hebben gekozen, heffen opnieuw de versleten leuzen aan van „neutraliteit" en

„onafhankelijkheid" der vakorganisaties, waarbij zij er naar streven de arbeidersklasse te ontwapenen en haar strijd voor een grondige verbetering van haar positie te verhinderen.

De huidige internationale situatie eist van de communisten en van de arbeidersklasse in alle landen een vastberaden en meedogenloze strijd met de scheurmakers in de arbeidersbeweging, de bevorderaars van een burgerlijke beïnvloeding van de werkende massa's, de gesalarieerde agenten van de imperialistische monopolies, zij eist de consolidatie en hechte aaneensluiting van alle krachten der democratie.

De werken van W. I. Lenin en J. W. Stalin omtrent de rol en de taken der vakorganisaties in het tijdperk van het imperialisme verkrijgen een geweldige betekenis op dit ogenblik, nu de internationale reactie probeert om met alle middelen het bewustzijn der werkers te vergiftigen met het gif der reactionaire burgerlijke ideologie, met het ongeloof in de zegepraal der krachten van de arbeidersklasse. De wijze lessen van Lenin en Stalin geven de arbeidersklasse een machtig strijdwapen in handen in de strijd voor het socialisme, voor de democratie, voor de dagelijkse belangen van de miljoenen proletariërs van alle landen.

(Professionalnieje Sojoezi, Juni '48)

Verklarende woordenlijst

Autocratie

alleenheerschappij.

Catastrofaal

noodlottige ontknoping.

Consequent

met vorige handelingen overeenstemmend, uit het voorgaande voortvloeiende.

Expansie

uitbreiding, uitzetting, karakterisering van de politiek der imperialistische staten.

Frase

mooi klinkende uitdrukking met weinig inhoud.

Ideologie

denkwijze — gedachteninhoud.

Revisionisme

betekent letterlijk herziening. Er wordt mee bedoeld de herziening van de leer van Marx door Bernstein, waardoor de revolutionaire inhoud van het marxisme werd weggenomen en een grondslag aan de reformistische, opportunistische politiek werd gegeven.

Reformisme

de politieke leer volgens welke het kapitalistische stelsel door hervormingen kan worden verbeterd terwijl de grondslagen behouden blijven.

Sociaal-revolutionairen

kleinburgerlijke partij in Rusland, die haar aanhang vooral op het platteland onder de rijke boeren had.

Opportunisme

een politiek zonder vast beginsel, die terwille van dichtbij liggende voordelen en tijdelijke successen het grote algemene doel opoffert.

De samenstelling van de cursus
„Het vraagstuk van de vakbeweging“

- * 1. De rol van de vakverenigingen in de kapitalistische maatschappij door I. Borsjtsjenko. (Overgenomen uit Kwartaal nr. 4).
- * 2. Lenin en Stalin over de vakbeweging in het imperialistische tijdperk door I. Borsjtsjenko. (Overgenomen uit Kwartaal nr. 5).
- 3. „De partij“ door J. Stalin — Uit: Stalin, Keuze uit zijn werken, deel I, bladz. 81, Uitgave Pegasus 1951.
- * 4. „De klassenstrijd“ door J. Stalin.
- 5. Moeten de revolutionairen in reactionaire vakverenigingen werken? Uit: W. I. Lenin: „De linkse stroming“, bladz. 31, Uitgave Pegasus 1952.
- * 6. De strijd om de lonen en het wetenschappelijk socialisme door Roger Garaudy. (Overgenomen uit Kwartaal nr. 3).
- 7. Het gedeelte over de vakbeweging uit de rede van P. de Groot in de partijbestuurszitting van 3 Juli 1952. Zie Politiek en Cultuur van November 1952. En de Congresrede van G. Wagenaar.
- * 8. De politieke massastaking door Maurice Thorez. (Overgenomen uit Kwartaal nr. 7).
- 9. Strijd! Beknopte beschouwing van het Verbondsbestuur der E.V.C. (brochure).

Verder wordt de deelnemers geadviseerd om bij dit studieplan de roman te lezen van André Stil „De eerste stoot“, uitgave Pegasus 1953.

De met een * gemerkte nummers verschijnen in een speciale uitgave tegen de prijs van 15 cent per stuk bij uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam.

UITGEVERIJ „PEGASUS” AMSTERDAM

15 CENT